Økonomisk handlingsrom og risiko

Hustadvika kommunestyret har vedtatt 3 handlingsregler. Kommunen skal ha et positivt netto driftsresultat på 1,75% av driftsinntektene. Kommunen skal ha et disposisjonsfond som er minst 5% av driftsinntektene og kommunen skal ikke ha mer enn 100% gjeld (korrigert for selvkost og ubrukte lånemidler). Handlingsreglene vil hvis de er oppfylt, medføre en solid og god økonomi, som kan møte utfordringer og uforutsette hendelser.

Utviklingen i disposisjonsfond for Hustadvika har vært negativ de siste årene. Kommunen har gått med underskudd. I stor grad skyldes dette merforbruk på rammeområdene. Målet om 5 % nås ikke i økonomiplanperioden. Det vil kun være et lite beløp igjen på disposijonsfondet ved periodens slutt. Dette beløpet burde vært på 80 mill. kroner for å oppnå målet om 5 %. I denne økonomiplanperioden foreslår kommunedirektøren at målet står fast, men året der målet nås skyves frem i tid.

KOSTRA- og effektivitetsanalyse – Hustadvika kommune 2024

- Vi har utarbeidet en KOSTRA- og effektivitetsanalyse som skal illustrere hvordan kommunens ressursbruk på sentrale tjenesteområder harmonerer med kommunens økonomiske rammebetingelser, dvs. vi tar hensyn til både beregnet utgiftsbehov og reelt inntektsnivå (målt som korrigerte frie inntekter).
- Våre beregninger viser at Hustadvika kommune, på de sentrale tjenesteområdene som inngår i inntektssystemet, hadde merutgifter i forhold til landsgjennomsnittet på 91,8 mill. kr i 2024. Da er det ikke hensyntatt verken for at kommunen hadde et høyere beregnet utgiftsbehov enn «gjennomsnittskommunen» (ca. 4 prosent), eller at kommunen hadde 1 prosent lavere inntektsnivå enn landsgjennomsnittet (tilsvarende om lag 9,7 mill. kr).
- ***Beregningene viser at Hustadvika kommune samlet sett hadde et merforbruk på 60,8 mill. kr i forhold til kommunens «normerte og inntektsjusterte nivå» i 2024.***

Oppsummering KOSTRA- og effektivitetsanalyse. Hustadvika kommune 2024. Kilde: KOSTRA/KDD/TF

Tjenesteområde	Mer-/mindreforbruk 2024 (mill. kr) sammenlignet med		
	Landsgjennom-snittet	«Normert nivå»	«Normert og inntektsjustert nivå»
Barnehage	9,2	16,7	18,2
Administrasjon	-9,2	-9,1	-8,4
Landbruk	0,8	-2,1	-2,1
Grunnskole	64,3	39,9	42,2
Pleie og omsorg	37,0	8,2	11,7
Kommunehelse	11,6	6,9	7,6
Barnevern	-4,1	-6,0	-5,6
Sosialtjeneste	-17,8	-3,4	-2,9
Sum	**91,8**	**51,1**	**60,8**

Over vises kostnadsnivået til Hustadvika kommune for 2024. Her ser vi at det drives dyrt på barnehage og oppvekst. Her har det blitt gjort en del grep i løpet av 2025 for å prøve og redusere kostnadene. Det vil nok først få full effekt fra 2026, siden vi bare får halvårsvirkning i 2025. Vi ser også at Hustadvika driver noe dyrere enn landet innen pleie og omsorg og kommunehelse. Dette gjør at vi kan utsette styrkingen av helsesektoren noe. Men i vårt budsjettet så har vi egentlig ikke funnet rom til styrking av helsesektoren på sikt. Bortsett fra i investeringsbudsjettet.

I denne handlings og økonomiplanene så ligger det inn ganske store kutt på skole. Disse kuttene er ganske lik beløpet vi får i mindre tilskudd fra staten som følge av færre elever. Den gjør derfor ikke noe i forhold til det gjeldende merforbruket på 42. mill. kroner. Det vil si at vi kommunen fortsatt vil bruke mer enn andre kommuner på skole i fremtiden. Kommunen vil derfor få problemer med å flytte midler til helsesektoren.